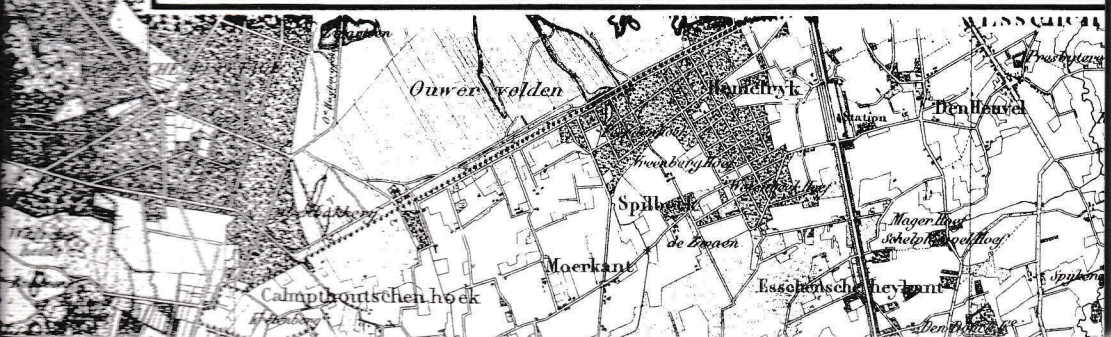

heemkunde kring
DE VIERSCHAER
wouw

3 - '92

Met de bloischen roei gemeten.

Eerst even een kort stukje aangaande veldnamen en de verschillende groepen waarin we veldnamen kunnen verdelen, dit om een beter inzicht in het geheel te krijgen. De veldnamen zijn in zo'n 14 categorieën te verdelen, namelijk:

- I. Benoeming naar het verschil van hoog en laag.
- II. Benoeming naar de gesteldheid van de bodem.
- III. Benoeming naar de begroeiing.
- IV. Benoeming naar het gebruik dat van de bodem gemaakt wordt.
- V. Benoeming naar de dieren die er huisden.
- VI. Benoeming naar de dieren die men er liet grazen.
- VII. Benoeming naar de grootte.
- VIII. Benoeming naar de vorm.
- IX. Benoeming naar de ligging.
- X. Benoeming naar afsluiting, omheining, grensteken.
- XI. Benoeming naar het water.
- XII. Benoeming naar weg, dam, dijk, brug, sluis.
- XIII. Benoeming naar een bouwsel.
- XIV. Benoeming naar bezitter of gebruiker.

In de nog resterende artikelen van de Bloischen roei zal ik proberen om de veldnamen nader te bespreken aan de hand van bovengenoemde categoriën.

Vooraleer Hoeck VII deel I nader te omschrijven nog een tweetal opmerkingen met betrekking tot het vorige artikel zijnde de VI Hoeck deel II.

Ik werd er opmerkzaam op gemaakt dat een door mij beschreven bansloot voornamelijk tot doel had om als afwateringssloot dienst te doen. Hij zou de functie hebben van een hoofd watergang, waarop verschillende kleine slootjes uitkwamen.

Verder heb ik in een artikel van de hand van

Chr.J.Buiks, over *Veldnamen en Landbouwgeschiedenis in de Baronie van Breda* gelezen dat er met name bij de onder nr. 181 t/m 190 genoemde veldnaam *Braak*, deze veldnaam niet alleen gedacht moet worden aan braakliggende grond, maar waarschijnlijker meer aan een aanduiding van een ontginning. *Braak* zou namelijk samen hangen met *breken*, in het middelnederlands, *ploegen*. Dat we dus niet altijd uit moeten gaan van de meestal opgegeven betekenis van land dat braak ligt, blijkt o.a. uit het feit dat er in de Baronie zelfs nederzettingsnamen bestaan waarin het element *Braak* verschijnt, nl. *Hoogbraak* onder Baarle, *Ter Brake* onder Alphen en *Brakel* onder Riel. Men kan volgens Buiks nl. moeilijk aannemen dat een nederzetting is genoemd naar braakliggende grond. Derhalve zou de betekenis van *Braak* eerder te maken hebben met een ontginning of een stuk grond wat geploegd is, dan met braakliggende grond. Enkele voorbeelden: de *Hooobraick* en de *Crombraecke* te Princenhage, de *Langbraeck*, *aen Braickel* en *Leverken Brake* te Alphen en de *Langbraic* en de *Hooobraic* te Baarle.

Tot zover deze aanvullingen op de VI Hoeck deel II.

Globaal is de VII Hoeck deel I gelegen ten zuiden van de Bulkstraat en ten noorden van de gedeeltelijk verharde weg gelegen tussen Vinkenbroeksestraat/Holleweg onder Roosendaal en de Plantagebaan, uitkomende tussen perceel 69a en 75 (Bij de deelnemers aan de avondvierdaagse beter bekend als een van de routes die door de avondvierdaagse wordt gelopen). In het westen grenst het perceel aan de Plantagebaan, (vroeger Oostelaarsestraat naar den Hil) en in het Oosten aan de grens met Roosendaal. De huidige grens moet echter zo'n paar honderd meter naar links worden verlegd. Derhalve liggen de boerderijen van percelen 72 en 73 nu onder Roosendaal. Het gebied wordt thans doorsneden door de spoorlijn Roosendaal-Bergen op Zoom, op de kaart lopende van links naar rechts, midden door de percelen 10, 44 en 91. Betreffende de naamgeving van deze kaart, Oostelaar, Hayinck &...., Zou Oostelaar duiden op een moerassige streek danwel Broekland.

Hayinck zou afgeleid zijn van de naam *Havexdunc* (*Haviks-donk*) derhalve een "donken"naam samengesteld met een dierennaam, waarbij "donk" bedoeld is als hogergelegen gebied bv. *Haz(n)donk*, *Vosdonk*, *Beverdonk* en *Kal(f)sdonk*. In Zuidnederland is *Haasdonk* een veel voorkomende veldnaam en in met name Noord-Brabant werd *Haasdonk* ook wel *Haink/Haiynck* genoemd. De kop en met name de naamgeving van de VII Hoeck deel I bekijkend valt op dat er achter *Haiynck* een & teken staat. Welk teken we wellicht kunnen "vertalen" als etc.

Overigens zijn de naam *Oostelaar* en *Haiynck* dus namen die te maken hebben met het onder II genoemde, de gesteldheid van de bodem en de onder V genoemde, naar de dieren die er huisden.

We komen verder op de kaart de naam *de Hoogt* nog tegen, dit zou dus typisch een naam moeten zijn in de categorie I (Het verschil van Hoog en Laag) Uit de hoogte kaart van Wouw blijkt echter niet dat dit perceel hoog gelegen zou zijn, 5.0 meter + NAP. De omgeving is zelfs hoger gelegen, 5.8 tot 6.2 + NAP. Met andere woorden het is niet altijd even eenvoudig om de betekenis van veldnamen te herleiden.

Linksboven zien we op de kaart de loop van de *Smalle Beeck* en rechtsonder die van de *Haiynckse Beeck*. De huidige loop van de *Haiynckse Beeck*, is de zelfde als die van 200 jaar geleden, maar hij ligt nu op *Roosendaals* gebied omdat de gemeentegrens is veranderd. De *Smalle Beeck* heeft tot op heden ook nog zijn oude loop behouden eveneens als zijn naam, zoals de gebroeders *Van Gastel*, wonende in de *Bulkstraat* mij nog wisten te vertellen.

Voordat ik verder de veldnamen van de percelen nader ga behandelen, nog even een opmerking over een aantekening die midden op de kaart voorkomt. In perceel 44 waar nu de spoorlijn midden door loopt, staat geschreven "geroijeerde walle". "*Royeren*" heeft nu betekenis van schrappen doorhalen. Zouden we moeten denken aan het schrappen doorhalen van een oude wal ? Het lijkt er wel op. We moeten de wal dan zien in de betekenis van een houtwal, een beplanting die gekapt is. "*Royeren*", staat hier dan

in de betekenis van *rooien/kappen*.

We behandelen nu de veldnamen van de VIIde Hoeck deel I. Ik begin vooraan, maar zal ze niet allemaal behandelen omdat er in de vorige artikelen er al veel aan bod gekomen zijn die nu weer voorkomen zoals *Geer, Bulkveldeken, de bijl* etc. Veel veldnamen zijn ook direct te herkennen als je gebruik maakt van de 14 verschillende groepen die eerder in dit artikel zijn beschreven.

Perceel 40. *'t Secretarisvelt*, zal zeer waarschijnlijk vernoemd zijn naar zijn bezitter of gebruiker (Groep XIV). Het aardige van dit veld is dat de huidige eigenaar, J.M.C.Trouw, tot op heden nog de veldnaam *secretaris* voor dit weiland gebruikt. Hij weet echter de herkomst van dit veld niet. Ander voorkomende velden in deze categorie zijn bv *Molenaarsakker, Mulderswei, Weeversland, De tinnegieter*, enz. Er zijn namelijk nogal wat veld vernoemd naar hun bezitter of gebruiker.

Perceel 62. *'t Kouwveldeken*. *Kouw* is een nevenvorm van *kooi*. *Kooiveldeken* ? (Mogelijk gezien zijn ligging, ingekooïd tussen de andere velden)

Perceel 69. *Den Oudenhoff*, in de regel komt deze naam voor op een stuk grond waar vroeger een bebouwing heeft gestaan. (Misschien iets voor de werkgroep archeologie)

Perceel 70. *Huijs en Hoff in de Straete*. Dit huisje staat er niet meer. In 1944, met de bevrijding van Wouw werd het in brand geschoten. Hier woonden Kees van Gastel en Stientje van Bergen, die er een kruideniers-winkeltje hadden. De oude inwoners van Wouw zullen Kees en Stientje nog wel gekend hebben. Later hebben ze nog gewoond in het huis van Oomen aan de Roosendaalse straat, niet de boerderij, maar daar naast (Volgens Jan van Gastel uit de Bulkstraat).

Zoals gebruikelijk ben ik ook nu het veld in geweest om te kijken of er nog iets terug te vinden is van Wouw 200 jaar geleden. Met betrekking tot de oude bewoning is er helaas niets meer; wel zijn er nog verschillende woningen en boerderijen gevestigd op percelen waar vroeger reeds huizen of boerderijen stonden.

Op perceel 12.1 staat nu de woning van D.A.M.Uijtdehaag, Plantagebaan no.63.

Op perceel 13 staat de woning van H.Aalbregtse, Plantagebaan 67.

Perceel 36 staat op naam van J.M.C.Trouw, wiens boerenbedrijf er is gevestigd. Jan Trouw zegt dat hij gestopt is en dat hij aan het afbouwen is. (Dat was hij trouwens 5 jaar geleden ook al, maar het stoppen en afbouwen gaat bij Jan niet zo snel, omdat hij de boerderij en de beesten niet kan missen. Jan en zijn vrouw wisten mij nog te vertellen dat de wei achter de boerderij de *huiswei* wordt genoemd, perceel 37 *het Platstuk*, 38 *de Vossenbergh*, 39 en 33 *'t Hoefke* en 34 *de Geer*, die 200 jaar geleden ook al zo werd genoemd. *Het Halv Weegje* juist voorbij perceel 36 bestaat nog steeds en wordt door Trouw *het Koeiepad* genoemd. Verder weet Trouw nog te vertellen dat het *Halv Weegje* lopende van perceel 55 naar 75 ook nog steeds in gebruik is. Dit is het koeiepad van de gebr. Mouwen, wiens boerderij is gevestigd op perceel 72. nu Vinkenbroeksestraat 55 onder Roosendaal. Op perceel 71.1 staat de woning van A.Schuurbiers, Bulkstraat 10.

En als laatste bewoond perceel noem ik perceel 118 (De Hoogt) waar nu de woning van J.A.M.Plantega op staat. Overigens zijn er nu meer velden bewoond die 200 jaar geleden nog niet bewoond waren. Denk aan de percelen 1, 6 en 7 nu liggende aan de Plantagebaan waar nu 6 woningen en de boerderij van C.R.Mulders, Plantagebaan 55 op staan.

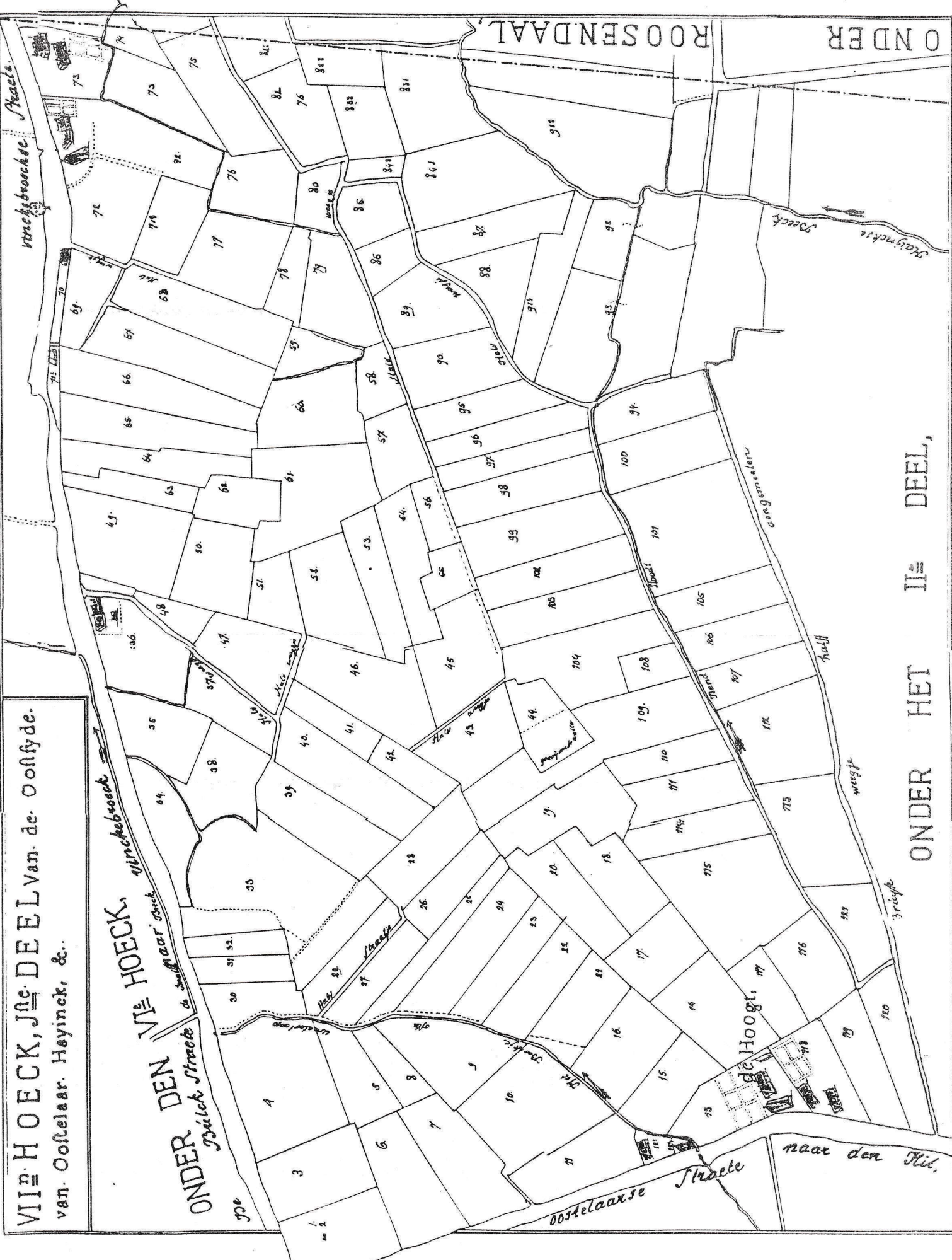
Mochten er naar aanleiding van mijn beschrijving van Hoeck VII deel I nog op of aanmerkingen zijn, danwel een andere op betere uitleg, dan zou ik dit graag willen, zodat ik eventueel het een en ander kan bijwerken.

Wouw, 19 juni 1992,

Arno Melis.

VIIe HOECK, J^{re} DEEL Van. de. Oonfyde.
van. Oostelaar. Hayinek, &..

ONDER DEN VIe HOECK.
Zuidel. Straete
naar den Hild.

ONDER HET IIe DEEL,

ROOSENDAAL, O N D E R

VIIden HOECK, Iste DEEL, Van de Oostsyde van Oostelaar Hayinck &....

- 1.) Dewede Adriaan Looijen, gent. 't Groot en Klijn
- 2.) Bulkveldeken gr. 2.193
3. Maria Cornelia van Ackeren, gent. de bos Heijninge, gr. 2.195
4. D'Heer Cornellis de Bruijn, gent. Martelmansvelt, gr. 4.148
5. Jan Baptist Godeschal, gent. de Bremheijning, gr. 1.207
6. Jan Baptist Godeschal, gent. Teeuw Linders veldeken, gr. 2.268
7. De/wede Cornelis Adr Doggen, gent. Thomasseland, gr. 2.278
8. De/wede Cornelis Adr Doggen, gent. Thomasseland, gr. 0.266
9. Maria Cornelis van Ackeren, gent. de Agterste Geer, gr. 2.210
10. Maria Cornelis van Ackeren, gent. de Hoogt, gr. 3.272
11. Petronella Goosen, gent. de Hoogt, gr. 2.93
- 12.1 Jan Tirrions, huijs en hoff, gent.... gr. 0.106
- 12.2 Hendrik Vicent, huijs en hoff, gent.... gr. 0.20
13. De/wede Cornelis Adr Doggen, huijs, Schuur, werff, gent. de Hoogt, gr. 2.146
14. De/wede Cornelis Adr Doggen, gent. de Voorste weijde, gr. 2.194
15. De/wede Cornelis Adr Doggen, gent.... gr. 1.189
16. De/wede Cornelis Adr Doggen, gent.... gr. 2.117
17. De/wede Cornelis Adr Doggen, gent. Peeveldeken, gr. 1.268
18. De/wede Cornelis Adr Doggen, gent. de Bijl, gr. 1.292
19. De/wede Cornells Adr Doggen, gent. 't groot steeke, gr. 2.198
20. De/wede Cornelis Adr Doggen, gent. Eertijds de paarde, nu de laage weij, gr. 2.16
21. De/wede Cornelis Adr Doggen, gent.... gr. 2.26
22. De/wede Cornelis Adr Doggen, gent. 't Agterste

- Velt, gr. 1.253
23. Den Armen van Heerle, gelegen in de Bulk, gr. 1.207
 24. De Kindren Cornelis van Baelen, gent. Boshus
Heijninge, gr. 2.200
 25. De/wede Cornelis Adr Doggen, gent.... gr. 1.129
 26. Maria Cornelia van Ackeren, gent.... gr. 1.188
 27. Maria Cornelia van Ackeren, gent. 't veldeke in het
weegje, gr. 1.154
 28. deHeer Cornelis de Bruijn, gent. 't Grootbosch, gr.
2.20
 29. deHeer Cornelis de Bruijn, gent. 't Klaverveldeken,
gr. 1.135
 30. deHeer Cornelis de Bruijn, gent. Batenhoff, nu het
Bulkveldeken, gr 1.114
 31. deHeer Cornelis de Bruijn, gent.... gr. 0.280
 32. Adriaan Vlaminex, gent.... gr. 0.269
 33. Maria Cornelia van Ackeren, gent.... gr. 6.387
 34. Maria Cornelia van Ackeren, gent. de Geer, gr.
1.214
 35. Geert de Wael, gent. den Voorsten Berg, gr. 2.26
 36. Maria Cornelia van Ackeren, gent. de Geer waarop
een huijs en schuur staat, gr. 2.205
 37. Maria Cornelia van Ackeren, gent.... gr. 1.148
 38. Anthonij de Wael, gent. den Agtersten Berg, gr.
2.73
 39. Maria Cornelia van Ackeren, gent.... gr. 2.277
 40. De/wede Laureijs van Hal, gent. 't Secretaris velt,
gr. 2.245
 41. De/wede Laureijs van Hal, gent. den Blomacker nu
Peer Teunen veldeken, gr. 1.126
 42. D'Heer Cornelis de Bruijn, gent.... gr. 1.39
 43. D'Heer Cornelis de Bruijn, gent. 't Zaatbos, gr.
2.58
 44. De/wede Cornelis Adr Doggen, gent. de Boskens, gr.
1.202
 45. De/wede Cornelis Adr Doggen, gent.... gr. 2.226
 46. De/wede Laureijs van Hal, gent. Eertijds den Blomac
ker, nu 't Putbosch, gr. 3.61
 47. De/wede Laureijs van Hal, gent. de Agterste Geer,
gr.2.89

48. De/wede Laureijs van Hal, gent. de Voorste Middelste Geer, gr. 1.12
49. De/wede Laureijs van Hal, gent. de Voorste Bulkheijning, nu pikse heining, gr. 3.107
50. De/wede Laureijs van Hal, gent. de Middelste Bulkheijninge, nu de Lange Heijninge gr. 2.65
51. Anthony de Waal, gent. 't Agterste Bulkheijningsken, gr. 1.54
52. De kindren D'Heer Drossaard D.A.de groot, gent. den Blomacker, gr. 2.177
53. De kindren D'Heer Drossaard D.A.de groot, gent. Heer Claasbosch, gr. 1.241
54. De kindren D'Heer Drossaard D.A.de groot, gent. Heer Claasbosch, gr. 1.276
55. Pieter Schouteren, gent. 't Engel Rooijken, gr. 0.222
56. Anthony de Waal. gent. den Bulk, gr. 0.288
57. Elisabeth de Bruijn, gent. den Blomacker, gr. 1.162
58. De/wede Laureijs van Hal, gent. 't Putbosje off Slange bosje, nu Slangeweldeke, gr. 0.288
59. De/wede Laureijs van Hal, gent. den klijnen Blomacker, nu de Slange weij, gr. 1.13
60. De/wede Laureijs van Hal, gent. den Grooten Blomacker, gr. 2.180
61. Anthony van Waal, gent. den Blomacker, gr. 3.220
62. De/wede Laureijs van Hal, gent. 't Kouwveldeken, gr.1.140
63. De/wede Laureijs van Hal, gent. Looseveldeken, gr.1.49
64. Anthony de Wael, gent. de Beijl, gr. 1.286
65. De/wede Laureijs van Hal, gent. 't Pikheijningsken, nu de lange heijning, gr 2.183
66. De/wede Laureijs van Hal, gent. 't Pikheijningsken, nu de Lange heijning, gr. 2.193
67. Anthony de Waal, gent. den Langeacker, gr. 3.95
68. De/wede Laureijs van Hal, gent. den Langeacker, gr. 3.64
69. Marijnis Geertse Vos, gent. den Oudenhoff, gr. 1.129
70. Wede Iman Paasschen, huijs en hoff in de Straete,

gr. 0.87

71.1 Dielis Schillemans, huijs en hoff in de Straete,
gr.0.105

71.2 Anthony de Waal, gent.... gr. 1.214

72. Anthony de Waal, gent.... gr. 6.39

73. Wede Pieter Pieterse van Innevelt, huijsinge, gr.
3.286

74. Wede Pieter Pieterse van Innevelt, gr. 0.200

75. Wede Pieter Pieterse van Innevelt, gr. 2.157

76. Anthonij de Wael, gent.... gr. 1.286

77. ----- gr. 2.133

78. ----- gr. 0.279

79. ----- gr. 2.121

80. ----- gr. 1.23

81. ----- gr. 2.76

82.1 ----- gr. 0.277

82.2 ----- gr. 1.40

83.1 D'Heer Pastoor Jan Vlaminex, gent.... gr. 2.252

83.2 ----- gr. 1.137

84.1 Anthonij de Waal, weij, gr. 3.257

84.2 Anthonij de Waal, weij legt onder Wouw, gr. 0.125

85. Wede Pieter Pieterse van Innevelt, gent. onder
Wouw, gr. 1.184

86. Geert de Waal, gent. 't Dijkken onder Wouw, gr.
1.49

87. Anthonij de Waal, gent.... onder Wouw, gr. 2.75

88. Anthonij de Waal, gent.... onder Wouw, gr. 1.278

89. Dingeman Schrauwen, gent.... gr. 2.121

90. Dingeman Schrauwen, gent.... gr. 2.93

91.1 Anthonij de Waal, Bosch, gent.... gr. 2.47

91.2 ----- gr. 6.64

91.3 ----- gr. 2.114

91.4 ----- Soo ver binne de limiet, gr.
0.95

92. Jan van Weel, Bosch, gent.... gr. 2.122

93. ----- gr. 6.50

94. ----- Bosch, gent.... gr. 1.240

95. Geert de Waal, gent. den Blomacker, gr. 1.86

96. Geert de Waal, gent. de Zeeuwheijninge, nu het
groot bosch, gr. 1.218

97. Anthonij de Waal, gent. de Zeeuwheijningshe, gr.
1.124
98. Anna Schouw, Bosch, gent.... gr. 2.103
99. De Kindren Jan Maus, bos, gent. Havren Heijning,
gr. 2.263
100. De Kindren Juffr Elisabeth van Mattenburg, bosch,
gent. de Voorste doornheijninge, gr. 2.96
101. De Kindren Pieter Gagelmans, bos, gent.... gr. 5.20
102. Pieter Schouw, bosch, gent.... gr. 2.50
103. Christiaan van de Riet, Bosch, gent.... gr. 2.118
104. Hendrik Huijbregts, Bosch, gent. 't Putbosch, gr.
3.79
105. Maria Lindsen van der Beeck, Bosch, gent. Woutse
Acker, gr. 1.287
106. Jacobus Goosen, Bosch, gent.... gr. 1.196
107. Anthony Looijen, land, gent. 't nootenboomen Bosch,
gr. 1.200
108. De/wede Cornelis Adrsen Doggen, Bosch, gent.... gr.
0.268
109. De/wede Cornelis Adrsen Doggen, land, gent.... gr.
4.127
110. De/wede Cornelis Adrsen Doggen, gent. 't Agterste
Steeke, gr. 1.99
111. De/wede Adriaan Looijen, gent. 't Boske, gr 1.244
112. De/wede Adriaan Looijen, gent. 't Hooijvelt, gr.
3.46
113. De/wede Adriaan Looijen, gent. 't Smalheijningsken
en de Biese heijning, gr. 3.4
114. De/wede Adriaan Looijen, gent. de Streep, gr. 1.158
115. De/wede Adriaan Looijen, gent. de Biesewei en
Gouwbloem, gr. 4.289
116. De/wede Adriaan Looijen, gent. de Voorste Weij, gr.
2.19
117. De/wede Adriaan Looijen, gent. de Koolhoff, gr.
1.82
118. De/wede Adriaan Looijen, huijs, schuur, werff,
gent. de Hoogt, gr. 1.224
119. Johanna van Berlecum, gent. Wannekens Stede, gr.
1.281
120. Johanna van Berlecum, gent. Wannekens Stede, gr.

1.291

121. De/wede Adriaan Looijen, gent. 't Pek heijningsken,
gr. 1.232

Deze uitgave werd mede mogelijk
door de financiële steun van de
Drankencentrale "Wouw" B.V.

